

Koszt pobytu jednej osoby 150 zł. Prosi się czcigodnych księży dyrektorów diecezjalnych PDM i przełożonych zakonnych o umożliwienie swoim współpracownikom udziału w tej formie kształcenia misyjnego. Przewidziano 60 miejsc dla uczestników SAM i dlatego o uczestnictwie zadecyduje kolejność nadchodzących zgłoszeń.

Znając jednak sytuację w tym względzie, prosimy o jednoczesne ze zgłoszeniem dokonanie wpłaty, która będzie gwarancją uczestnictwa, tak aby nie pozostały wolne miejsca.

Dzień Misyjny Białego Tygodnia

W wielu polskich parafiach utrwaliła się już tradycja, że jeden dzień Białego Tygodnia poświęcony jest modlitwie za misje. W tym dniu dzieci modlą się za swoich rówieśników z krajów misyjnych i dzielą się darem materialnym, składanym w specjalnie przygotowanych na ten cel kopertach - „Mój dar dla dzieci z krajów misyjnych”. Na pamiątkę otrzymują obrazek z modlitwą, który będzie im przypominał o ich udziale w misyjnym dziele Kościoła. W ten sposób dzieci dołączają do Misyjnego Łańcucha Otwartych Serc, serc zawsze gotowych do dzielenia się wiarą i radością z potrzebującymi rówieśnikami.

Bardzo prosimy o rozpowszechnianie tej formy pomocy misjom, ponieważ większość funduszy na Papieskie Dzieło Misyjne Dzieci pochodzi właśnie z Białego Tygodnia. Specjalne koperty z obrazkiem można otrzymać w sekretariacie krajowym lub za pośrednictwem dyrektora PDM w Gnieźnie.

s. Joanna Lenzion

Ks. Franciszek Jabłoński

Ogólnopolskie Kleryckie Sympozja Misyjne (1965-2001)

Kształtowanie świadomości misyjnej duchowieństwa po Soborze Watykańskim II wymagało dotarcia przede wszystkim do kleryków, by w przyszłości młodzi księża podejmowali pracę duszpasterską już w duchu soborowym.

Na misjologię w seminariach nie można było liczyć, ponieważ tylko seminarium w Pelpinie miało wówczas doktora misjologii, ks. prałata Wacława Preisa, który wykładał tam misjologię. W innych seminariach diecezjalnych

wykładów z misjologii nie było. Rodziło się więc pytanie: jak to przezwyciężyć, co zrobić, aby pogłębić świadomość misyjną kończących studia młodych księży? Wówczas ks. Antoni Koszorz SVD przedstawił dwie propozycje: aby odwiedzić z referatem programowym Papieskiej Unii Misyjnej (PUM) wszystkie seminaria diecezjalne w Polsce oraz zorganizować Ogólnopolskie Sympozjum Misyjne dla Kleryków. Po zaakceptowaniu przez ks. bp. Jana Wosińskiego obu propozycji, ks. Koszorz przystąpił do ich realizacji. W ciągu dwóch lat odwiedził wszystkie seminaria diecezjalne w Polsce (poza Paradyżem)¹.

Powołując się na uchwały Soboru Watykańskiego II, a szczególnie na dekret misyjny ks. bp. Wosiński jako krajowy przewodniczący PUM w Polsce, wystosował do wszystkich rektorów seminariów diecezjalnych list zapraszający przedstawicieli alumnow na I Ogólnopolskie Sympozjum Misyjne dla Kleryków do Pieniężna. List o podobnej treści wysłano również do dyrektorów diecezjalnych PUM². W odpowiedzi na zaproszenie w dniach 16–22 VIII 1966 r. przyjechało do Pieniężna ponad 80. kleryków (brakowało jedynie reprezentantów 2. seminariów diecezjalnych)³. Postanowiono organizować takie Sympozja również w następnych latach. Przyjęto, że będą one odbywały się w ramach tzw. akcji letniej w drugiej połowie sierpnia – pięć pełnych dni. Rozpoczynały się zwykle w poniedziałek po 15 sierpnia. W realizacji pierwszych Sympozjów pomagali wykładowcy z WSD w Pieniężnie. Zapraszano również znanych katolickich dziennikarzy, przeważnie z „Tygodnika Powszechnego”. Jednymi z pierwszych prelegentów byli: Stefan Wilkanowicz, Jerzy Turowicz, Anna Morawska, Bogdan Cywiński. Każdego roku zapraszano prelegentów z innych krajów, zwłaszcza przedstawicieli krajów misyjnych⁴.

W ten sposób rozpoczął się pierwszy okres działalności misyjnej wśród kleryków w ramach Sympozjów, przypadający na lata 1966–1973. Sympozja te organizował wówczas ks. A. Koszorz pod patronatem PUM.

W dniach 22–26 VIII 1967 r. zorganizowano w Niepokalanowie drugie Sympozjum poświęcone „Dzielu Misyjnemu w soborowej refleksji”⁵. W dniach 19–24 VIII 1968 r. odbyło się w Pieniężnie trzecie Sympozjum na temat „Aktualność powołania misyjnego”. Począwszy od tego Sympozjum brali w nim udział także klerycy zakonni. Przez kolejne lata do roku 1974 Sympozja odbywały się wyłącznie w Pieniężnie. W dniach 19–23 VIII 1969 r. zorganizowano czwarte Sympozjum,

¹ A. Koszorz, Misyjne Sympozja Kleryków – ich geneza oraz główne założenia, Światło Narodów 78(1991)22-23.

² Tamże, 23.

³ W. Kuflewski, Krotki zarys historii Sympozjów Kleryckich w Polsce, Światło Narodów 7-9(1982)10.

⁴ A. Koszorz, art. cyt., 22-24

⁵ W. Kuflewski, art. cyt., 9.

a jego temat brzmiał: „Teologia powołania misyjnego a Trzeci Świat”⁶. Hasło „Chrystus a wielkie religie świata” przyświecało piątemu Sympozjum, odbywającemu się w dniach 18–22 VIII 1970 r. Wyjątkowo wzięło w nim udział także 18. świeckich studentów z ośrodka w Suwałkach⁷. W dniach 18–21 VIII 1971 r. odbyło się szóste Sympozjum, na temat „Bądźcie moimi świadkami (...) aż po krańce ziemi”⁸. W dniach 22-26 VIII 1972 r. odbyło się siódme Sympozjum, którego temat przewodni brzmiał: „Nowa rzeczywistość Kościoła i nowe wymagania w odniesieniu do jego działalności misyjnej”. W dniach 21–25 VIII 1973 r. odbyło się ósme Sympozjum poświęcone misjom „W służbie ludzkiego braterstwa”⁹.

Drugi okres misyjnej działalności wśród zespołów kleryckich przypada na czas działalności misjonarza z Indii, ks. M. Batogowskiego, kapłana diecezji płockiej, będącego sekretarzem krajowym PUM. Zorganizował on kolejne Sympozja. Pierwsze z tej serii odbyło się w dniach 19-23 VIII 1974 r. w Pieniężnie pod hasłem „W jedności z Kościołem powszechnym”¹⁰.

W ciągu następnych dwóch lat Sympozja odbywały się w Ołtarzewie w WSD Księży Pallotynów. W dniach 22-25 VIII 1975 r. odbyło się dziesiąte Sympozjum, na którym wygłoszono referaty: „Polska wobec najbliższych sąsiadów”, „Udział Polski w dziele misyjnym w przeszłości”, „Polska XX w. w dziele misyjnym Kościoła”, „Polskie siostry na terenach misyjnych”, „Księża Polscy w Ameryce Południowej”, „Polscy misjonarze wśród błogosławionych”¹¹. Dokładne omówienie Sympozjów kleryckich do roku 1975 przedstawia praca K. Knera¹¹.

W dniach 23-27 VIII 1976 r. odbyło się jedenaste Sympozjum, którego tematyka skupiała się wokół problemów Afryki. Referaty wygłoszili: p. doc. Z. Komorowski „Droga rozwoju Czarnego Kontynentu”; ks. mgr A. Koszorz „Polscy misjonarze na terenie Afryki”; p. J. Grzybowski „Niewolnictwo i handel żywym towarem w Afryce”; ks. doc. F. Zapłata „Wkład misji w dzieło wyzwolenia Afryki – dawniej i dziś” oraz „Kościół Afrykański - nadzieja Kościoła przyszłości”. Na Sympozjum obecni byli misjonarze: o. Niewiarow-

⁶ Tamże, 10.

⁷ Ze względu na odmienną środowisk i różnorodność zainteresowań zaniechano łączenia kleryków ze studentami świeckimi. Program sympozjów kleryckich w swoich założeniach miał wchodzić w formację seminaryjną. W następnych latach zorganizowano specjalne sympozja dla świeckich.

⁸ W. Kuflewski, art. cyt., 10.

⁹ Tamże.

¹⁰ Ołtarzew, Serwis Misyjny 17(1975)54; por. Sympozjum misyjne alumnów, Tygodnik Powszechny 20 X 1975 r.

¹¹ K. Knera, Działalność Papieskiej Unii Misyjnej Duchowieństwa w Polsce (1920-1973), Warszawa, 82-84; 101-107. Archiwum Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie.

ski z Rwandy, o. Cichecki z Zambii i o. Loska z Zairu. Podsumowania dokonał ks. bp J. Wosiński¹².

W dwunastym Sympozjum, w dniach 28-31 VIII 1977 r. w Niepokalanowie, przedstawiciele kół misyjnych mówili o nowych statutach Papieskich Dzieł Misyjnych w Polsce i o problemach współczesnej działalności misyjnej. Misjonarze przebywający na urlopie podzielili się swoim doświadczeniem pracy apostołskiej na misjach. Referentami byli: o. prof. dr F. Zapłata SVD, o. M. Mirochna OFM, jeden ze współpracowników bł. Maksymiliana Kolbe w Japonii, i bp Jan Wosiński¹³.

W seminarium w Krakowie w dniach 20-24 VIII 1978 r. odbyło się trzynaste z kolei Sympozjum misyjne alumnów. Temat: „Odpowiedzialność za Kościół powszechny” został rozwinięty przez prelegentów w odczytach, a przez samych alumnów rozważony w modlitwach i nabożeństwach misyjnych. Wspólnym mianownikiem programu była myśl, że nie sposób poważnie przeżyć odpowiedzialności za Kościół powszechny bez włączenia się w Jego dzieło misyjne. Wspaniale ilustrowały tę myśl wieczorne spotkania z misjonarzami, urozmaicone barwnymi przeżyciami z terenu ich pracy¹⁴.

Czternaste Sympozjum kleryckie odbyło się w dniach 19-23 VIII 1979 r. w Gostyniu Wielkopolskim pod hasłem „Rodzina na tle współczesnego świata”. W Sympozjum wzięło także udział sześciu misjonarzy¹⁵.

W latach 1980-1987 Sympozja odbywały się ponownie w Pieniężnie. W dniach 24-28 VIII 1980 r. na piętnastym Sympozjum prelegenci ukazali fundamentalne znaczenie wartości duchowych w postawie misjonarza i istotne składniki duchowości misyjnej, sięgając po przykłady z terenów misyjnych¹⁶.

Po śmierci ks. Batogowskiego Sympozja organizowali przeważnie sekretarze krajowi PUM. W latach 1965-2001 byli nimi kolejno: ks. A. Koszorz SVD (1965–1975), ks. M. Batogowski (1975-1976), ks. B. Bona SVD (1976-1980). W roku 1980 sekretarzem PUM został mianowany ks. W. Kuflewski (1980-1983), kapłan diecezji częstochowskiej¹⁷, zaś w roku 1983 ks. J. Decyk

¹² M. Batogowski, Sprawozdanie ze Sympozjum w Ołtarzewie. Archiwum Papieskich Dzieł Misyjnych w Warszawie; por. Zebranie Komisji Misyjnej Episkopatu Polski, Serwis Misyjny 24(1976)74.

¹³ Warszawa, Serwis Misyjny 22(1977)70-71.

¹⁴ B. Poćwiardowski, Z kraju, Serwis Misyjny 24(1978)72.

¹⁵ Sympozjum misyjne alumnów na Św. Górze Gostyńskiej, Informacje Misyjne 3(1979)30.

¹⁶ Pieniężno, Serwis Misyjny 19(1980)57.

¹⁷ Pismo nominacyjne dyrektora krajowego PDM w Polsce, bp. J. Wosińskiego, do ks. W. Kuflewskiego, Płock - Warszawa 1 IX 1980 r. Archiwum Papieskich Dzieł Misyjnych.

(1983-1984) z diecezji płockiej¹⁸. Sprawował on tę funkcję tylko przez rok. W roku 1984 dyrektor krajowy PDM zaproponował funkcję sekretarza krajowego Unii siostrze J. Kopytiuk (1984-1985) ze Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi. Swą decyzję motywował tym, iż na obecnym etapie nie widzi „kapłana, który by chciał i mógł wypełnić tę służbę w sposób zadawalający”¹⁹. W roku 1985 sekretarzem został mianowany ks. H. Kowalski (1985-1988) z diecezji włocławskiej²⁰. Kolejny raz przejął funkcję sekretarza ks. W. Kuflewski (1988-1990). Jego następcą został ks. R. Sadowski (1990-1993). Od 1993 r. pełnił tę funkcję ks. J. Górski (1993-1998) z diecezji katowickiej. Obecnie (od 1998 r.) sekretarzem krajowym PUM jest ks. Dariusz Kisiel z diecezji płockiej.

W dniach 23-27 VIII 1981 r. ks. W. Kuflewski zorganizował szesnaste Sympozjum poświęcone apostolskiej pielgrzymce Jana Pawła II do Azji i problemom ewangelizacyjnym tego kontynentu. Mszy św. koncelebrowanej, inauguracyjnej Sympozjum, przewodniczył ks. bp Jan Obłak. W wygłoszonej homilii ks. biskup poruszył problemy związane z działalnością misyjną w Japonii. W czasie Sympozjum zostało wygłoszonych pięć referatów, zaplanowano zwiększenie współpracy z klerykami i zapowiedziano gromadzenie dokumentacji. Był to początek kolejnego, ważnego okresu w działalności misyjnej kleryków.²¹ Na zebraniach grupowych alumni wydelegowani przez swoje seminaria dzielili się doświadczeniami i charakteryzowali swoje osiągnięcia²². Siedemnaste Sympozjum odbyło się w dniach 15-19 VIII 1982 r. Temat Sympozjum wyznaczyła 25. rocznica wydania encykliki Piusa XII *Fidei donum*. Charakterystyczną cechą tego Sympozjum była stała grupa kierująca, w skład której weszło sześciu księży i dwie osoby świeckie. Całością kierował ks. dr J. Decyk, sekretarz PDPAP. W Sympozjum uczestniczyli także: bp J. Obłak i ks. bp J. Wosiński. Interesujące były spotkania z misjonarzami, m.in. z o. Jurczygą z Nowej Gwinei, ks. Grzymkowskim, rektorem misji polskiej w Brazylii, s. R. Sarkowicz z Algierii oraz z br. Innocentym, współpracownikiem br. Zenona Żebrowskiego w Japonii²³.

¹⁸ Pismo nominacyjne bp. J. Wosińskiego do ks. J. Decyka, Warszawa 20 XII 1983 r. Archiwum Papieskich Dzieł Misyjnych w Warszawie.

¹⁹ Pismo bp. J. Wosińskiego do s. Teresy Nowak, Przełożonej Prowincjonalnej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi Niepokalanej, Warszawa, 15 VI 1984 r. Archiwum Papieskich Dzieł Misyjnych w Warszawie.

²⁰ A. Kurek, Polska misyjna i misjonarska, Misyjny Wymiar Kościoła Katolickiego w Polsce (1945-1986), E. Śliwka (red.), Pieniężno 1992, 6.

²¹ W. Kuflewski, art. cyt., 11-12; por. XVI Sympozjum Misyjne Kleryków, Światło Narodów 10(1981)10.

²² XVI Sympozjum Misyjne Alumnów, Informacje Misyjne 4(1981)43-45.

W dniach 21-25 VIII 1983 r. odbyło się osiemnaste Sympozjum. Głównym tematem, wokół którego koncentrowały się wszystkie referaty i koreferaty, była troska o formację misyjną alumnów²⁴.

Kolejne, dziewiętnaste Sympozjum kleryków odbyło się w dniach 19-23 VIII 1984 r. Poświęcone było ono roli Pisma Świętego w pastoralnej działalności PDM. Na spotkaniu obecny był sekretarz generalny PUM - o. Pier Giorgio Falciola. Wygłoszono cztery referaty. Konferencje ascetyczne głosił o. prof. J. Arlik SVD. Obecni byli także ks. biskupi - bp E. Kisiel, bp J. Obłak, bp J. Wosiński, bp W. Ziemia. Po raz pierwszy w historii tychże Sympozjów referat wygłosili również sami klerycy. Został on opracowany przez alumnów seminarium tarnowskiego (M. Górawski, J. Banach, M. Pocięcha) pod kierunkiem ks. dr. A. Kmiecika. Jego tematem była wierność Kościoła Bożemu słowu na przestrzeni dziejów. Sympozjum to - podobnie jak wcześniejsze - ubogacone było spotkaniami z misjonarzami. Obok misjonarzy duchownych przybyli również i misjonarze świeccy - p. dr E. Kołakowska, lekarz z Ugandy, i p. A. Leśniara, elektryk z Tanzanii. Problematykę pracy misyjnej poruszyli także o. T. Obłak SJ opowiadający o życiu religijnym w Japonii oraz alumn Z. Wesołowski SVD, który przybliżył zebrany warunki pracy misyjnej na Tajwanie²⁵. W dniach 18-22 VIII 1985 r. odbyło się jubileuszowe, dwudzieste Sympozjum misyjne. W stosunku do roku 1984 liczba uczestników sympozjów wzrosła. Sympozjum przewodniczył ks. bp J. Wosiński. Sympozjum to można określić jako wołanie o odbudowę PDM w Polsce. Animatorzy świeccy z Opola oraz ks. M. Czajkowski z Gdańska przedstawili działalność PDM w diecezji opolskiej i gdańskiej. Dyrektor PDM z Francji ukazał, jak ten kraj pomaga misjom, podkreślając, że chociaż Francja sama przeżywa kryzys powołań, to jednak wciąż posyła nowych misjonarzy. Uczestnicy Sympozjum wzięli także udział w pielgrzymce do Gietrzwałdu²⁶.

Dwudzieste pierwsze Sympozjum odbyło się w dniach 17-21 VIII 1986 r. Tematyka referatów była bogata: „Uwarunkowania działalności misyjnej Kościoła przez wielkie azjatyckie religie” ks. mgr. Tadeusza Duszy MSF; „Chry-

²³ Klerycy i misje, Tygodnik Powszechny 3 X 1982; por. XVII Sympozjum Misyjne Alumnów, Światło Narodów 11(1982)13-14; por. XVII Sympozjum Kleryków, Informacje Misyjne 4(1982)53-54.

²⁴ XVIII Sympozjum Misyjne Kleryków, Światło Narodów 10(1983)20-21.

²⁵ XIX Sympozjum Misyjne Kleryków, Światło Narodów 4-6(1984)18; por. J. Decyk, XIX Misyjne Sympozjum Kleryków, Światło Narodów 10-12(1984)16-17.

²⁶ R. Bogacz, Sprawozdanie z XX Sympozjum Misyjnego Kleryków, Informacje Misyjne 3(1985)82-83; por. W. Mróz, Sprawozdanie z XX Sympozjum Misyjnego Kleryków, Światło Narodów 6(1985)3-5.

stus spełnieniem wyznawców religii bantuskich” ks. dr. J. Urbana; „Inercja misyjna w Ameryce Łacińskiej” o. mgr. Czyżyckiego OMI; „Teologia wyzwolenia w świetle nauki Kościoła” o. dr. Liszki CMS; „Formacja misjonarzy w Polsce” ks. mgr. Kuflewskiego; „Świeccy a misje” ks. mgr. J. Zawadzkiego²⁷.

W dniach 17-21 VIII 1987 r. odbyło się dwudzieste drugie Kleryckie Sympozjum Misyjne. Jego problematyka wiązała się w pewnym stopniu ze zorganizowaną w Warszawie wystawą misyjną. Pojawiający się w referatach problem powołań misjonarskich osób świeckich odbił się szczególnym echem w czasie dyskusji. W czasie Sympozjum miały też miejsce spotkania z misjonarzami – przybyło ich na Sympozjum ośmiu. Część seminariów przedłożyło prace na temat: „Wkład diecezji (prowincji zakonnej) w dzieło misyjne”. Na Sympozjum podkreślano konieczność sporządzania sprawozdań z działalności kół misyjnych²⁸.

Kolejne Sympozjum odbyło się w dniach 28 VIII - 1 IX 1988 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej. Tematyka Sympozjum dotyczyła misyjnego zaangażowania zarówno osób świeckich, jak i kapłanów w duszpasterstwie. Referaty wygłosili m.in.: ks. prof. E. Weron i ks. dr A. Kmiecik. Były też spotkania z misjonarzami, zaś pełne ewangelicznej refleksji nauki wygłaszali: ks. T. Fedorowicz i o. J. Chwała. Na Sympozjum obecni byli: kard. F. Macharski i bp J. Wosiński. Kardynał Macharski odprawił uroczystą Mszę św. oraz podzielił się interesującymi spostrzeżeniami, dotyczącymi problematyki misyjnej. Uczestnicy Sympozjum przesłali także telegram do Papieża Jana Pawła II²⁹. W dniach 20-24 VIII 1989 r. odbyło się, kolejny raz w Pieniężnie, dwudzieste czwarte już Ogólnopolskie Kleryckie Sympozjum Misyjne. Jego organizatorem był sekretarz krajowy PUM, ks. W. Kuflewski. Z uwagi na przypadającą w tym roku setną rocznicę powstania PDPAP, tematyka Sympozjum dotyczyła przede wszystkim zagadnień związanych z rozwojem i współczesnymi zadaniami tego Dzieła. W czasie trwania Sympozjum wygłoszono cztery referaty. Honorowym gościem Sympozjum był ks. abp Adrian Mungandu z Lusaki, który podzielił się z alumnami własnym doświadczeniem i refleksjami na temat: „Powołania kościelne w Zambii”. W trakcie dyskusji ks. W. Kuflewski zgłosił następujące postulaty: by do rektorów

²⁷ I. Krasińska, XXI Sympozjum misyjne dla kleryków w Pieniężnie, *Informacje Misyjne* 3(1986)52-53; por. *Z kraju, Światło Narodów* 51(1986)22.

²⁸ XXII Sympozjum Misyjne dla Kleryków, *Światło Narodów* 58(1988)1-2; por. XXII Sympozjum Misyjne dla Kleryków, *Informacje Misyjne* 1(1988)58; por. Pieniężno, *Papieskie Intencje Misyjne* 6(1987)12.

²⁹ E. Piszcz, *Komunikaty* na 230. Sesję Plenarną Konferencji Episkopatu Polski Warszawa, 5-6 X 1988 r. Archiwum Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie; por. *Zebrawanie Rady Krajowej Papieskich Dzieł Misyjnych, Światło Narodów* 63(1989)19.

seminariów w naszym kraju przesłać prośbę o przedstawienie sprawozdań z misyjnego zaangażowania alumnów w kierowanych przez nich seminariach; by diakoni przyjmowani byli uroczyście do PUM; wreszcie, by z okazji zbliżającego się (w 1991 r.) 75-lecia Unii dokonać weryfikacji osób w nią włączonych. Gościem Sympozjum był tego dnia ks. bp W. Ziemia, który przewodniczył Mszy św. i wygłosił homilię. Podczas Sympozjum sformułowane zostały postulaty i wnioski, z których najważniejsze to: rozszerzenie PDPAP na świeckich; wyznaczenie dnia na święto tego Dzieła; kontynuacja obchodów 100-lecia Dzieła; ustalenie modelu uczestnictwa alumnów w PUM. W trakcie dyskusji zrodziło się wiele bardzo cennych inicjatyw, świadczących o dużym misyjnym zaangażowaniu alumnów, m.in.: organizowanie Sympozjów kleryckich na szczeblu diecezjalnym i międzydiecezjalnym; organizowanie spotkań z misjonarzami przebywającymi w kraju; troska o stałą praktykę miesięcznych nabożeństw misyjnych w seminariach; międzyseminaryjna wymiana materiałów, służąca animacji misyjnej alumnów; wypracowanie wspólnego Statutu dla wszystkich Kleryckich Kół Misyjnych; powołanie centrali koordynacyjnej pracy Kleryckich Kół Misyjnych³⁰.

W dniach 19-22 VII 1990 r. odbyło się jubileuszowe, dwudzieste piąte Sympozjum Misyjne zorganizowane przez ks. W. Kuflewskiego. Wygłoszono dwa referaty. Sympozjum otworzył ks. Kuflewski, który w krótkim wystąpieniu przedstawił historię dotychczasowych kleryckich sympozjów misyjnych. Stwierdził, że liczba uczestników Sympozjum jubileuszowego wskazuje na stan kryzysowy. Podczas spotkań w grupach klerycy wyrazili swoje przekonanie, że dotychczasowe formy ich uczestnictwa i zaangażowania w organizowane Sympozja są niewystarczające i nie wychodzą naprzeciw potrzebom kleryków, którzy bardzo często pełnią funkcje animatorów kół misyjnych. Krokiem ku proponowanej zmianie miała być zainicjowana przez samych uczestników forma pracy w grupach, której owocem były konkretne wnioski. Oto kilka najczęściej postulowanych: potrzebna jest ogólnopolska koordynacja pracy poszczególnych kół; konieczna jest współpraca kół, nie tylko w ramach spotkań regionalnych, które też winny być kontynuowane i rozwijane; ogólnopolskie czuwanie kół na Jasnej Górze powinno wejść na stałe do kalendarza kół misyjnych.

Msza św., której przewodniczył ks. bp W. Ziemia, zakończyła Sympozjum³¹.

³⁰ A. Karczmarczyk, XXIV Ogólnopolskie Sympozjum Misyjne dla Kleryków, *Światło Narodów* 69(1989)15-18.

³¹ W. Pikor, XXV Sympozjum Misyjne dla Kleryków, *Światło Narodów* 74(1990)17-18.

W dniach 26-28 VI 1991 r. w Pieniężnie odbyło się dwudzieste szóste Sympozjum misyjne, które poświęcone było jubileuszowi 75-lecia PUM. Wygłoszono dwa referaty. Ks. S. Pawłowski podzielił się swoim doświadczeniem pracy na misjach w Kongo. Spotkania z klerykami prowadzili: ks. R. Sadowski – sekretarz krajowy PUM, o. J. Pieczykolan SVD i ks. S. Pawłowski³².

W 1992 r. Sympozjum odbyło się w ramach II Krajowego Kongresu Misyjnego w Częstochowie (16–28 X 1992 r.). W drugim dniu Kongresu (17 X) w ramach popołudniowych spotkań w grupach miało miejsce spotkanie Kleryckich Kół Misyjnych³³. Ks. R. Sadowski, sekretarz PUM, na pięćdziesiątym piątym posiedzeniu KMEP (22 III 1993 r.) poinformował, że rezygnuje z organizowania Sympozjów kleryckich w czasie wakacji i będzie szukał nowych rozwiązań. W 1993 r. Sympozjum więc się nie odbyło³⁴. W następnym roku ks. A. Kmiecik zachęcił ks. J. Górskiego, nowego sekretarza PUM, do kontynuowania Ogólnopolskich Kleryckich Sympozjów Misyjnych w okresie letnim³⁵.

Kolejne więc, dwudzieste ósme Sympozjum odbyło się w dniach 4-7 VII 1994 r. w Centrum Formacji Misyjnej (CFM) w Warszawie. Program Sympozjum wypełniły wykłady, prelekcje i spotkania dyskusyjne poświęcone współczesnym problemom misji oraz łączące je spotkania modlitewne. Na plan pierwszy wysunęły się problemy Kościoła w Afryce z uwagi na sytuację w Rwandzie i ostatni Synod biskupów Afryki. Poświęcone poszczególnym Dziełom prelekcje wygłosili ich sekretarze krajowi. Podczas spotkania w Muzeum Azji i Pacyfiku dyrektor tego obiektu, dr A. Wawrzyniak, mówił o pracy misyjnej w Indonezji, gdzie pracował jako dyplomata. Klerycy spotkali się też z dyrektorem Biura Misyjnego, ks. Wł. Ostrowskim SCJ, który zapoznał ich z administracyjną stroną pracy misjonarzy. W czasie prowadzonej przez ks. J. Górskiego dyskusji na temat przyszłej współpracy Kleryckich Kół Misyjnych, alumni dzielili się własnymi przemyśleniami dotyczącymi popularyzowania problematyki misyjnej w środowiskach seminaryjnych³⁶.

³² R. Sadowski, *Papieska Unia Misyjna w Polsce*, Światło Narodów 79-80(1992)50; por. J. Piotrowski, *Sprawozdanie pastoralne z działalności PDPAP w roku sprawozdawczym 1991*. Archiwum Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie; por. A. Ścisłowski, *Kleryckie sympozjum Misyjne – Picniężno 26-29 VIII 1991 r.*, Światło Narodów 78(1991)25-26.

³³ *Program II Krajowego Kongresu Misyjnego, II Krajowy Kongres Misyjny*, Warszawa 1994, 7-9.

³⁴ *Protokół z 55. zebrania Komisji Episkopatu ds. Misji w dniu 22 III 1993 r.* Archiwum Papieskich Dzieł Misyjnych w Warszawie.

³⁵ A. Kmiecik, *Z działalności Sekretariatu Krajowego*, Światło Narodów 88(1994)9.

³⁶ J. Wesoly, *Sympozjum Kleryckich Kół Misyjnych*, Światło Narodów 90(1994)44-46; por. *Informacje misyjne z kraju*, *Papieskie Intencje Misyjne* 5(1994)16-17.

W następnym roku Sympozjum zorganizowano ponownie w CFM w Warszawie. Odbyło się ono w dniach 23-24 VI 1995 r. Przedstawiona w różnych aspektach problematyka nabrała charakteru refleksji nad Listem apostoelskim Jana Pawła II *Tertio millennio adveniente*. Zarówno s. E. Adamiak z Trydentu, jak i ks. J. Piotrowski dostrzegli potrzebę zastanowienia się nad przewijającym się w liście pytaniem: Jakie są pobudki naszej misji i co należy uczynić, by tę misję wypełnić? Zaakcentowano też ważność nadchodzącego Jubileuszu Roku 2000. W Sympozjum uczestniczyli misjonarze: s. Patrycja i ks. W. Biernat z Boliwii³⁷.

Przez następne dwa lata z inicjatywy nowego sekretarza PUM, ks. dr. J. Górskiego, Sympozja organizowano w połączeniu z całonocnym czuwaniem modlitewnym na Jasnej Górze we wspomnienie św. Franciszka Ksawerego (3 XII) - patrona misji.

Pierwsze takie Sympozjum, w którym uczestniczyli także reprezentanci kleryckich kół misyjnych z Ukrainy, Litwy i Białorusi, odbyło się w dniach 5-7 XII 1996 r. W tematykę jubileuszowego, trzydziestego, Sympozjum wprowadził uczestników nowy sekretarz PUM. Głos zabrał również ks. dr M. Czajkowski, który w swoim wykładzie ukazał misyjny wymiar pontyfikatu Jana Pawła II. Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył ks. dr A. Kmiecik. W dalszej części programu znalazły się prowadzone przez misjonarzy spotkania dyskusyjne w trzech grupach: Jan Paweł II misjonarzem Afryki – ks. Jan Piotrowski; Jan Paweł II misjonarzem Ameryki Łacińskiej – klerycy seminarium w Pieniężnie; Jan Paweł II misjonarzem Azji i Oceanii – ks. Stanisław War-gacki SVD. W kolejnym dniu uczestnicy wysłuchali konferencji ascetycznej: „Duchowość misyjna powołanego”, którą wygłosił ks. prałat Omer Tanghe, sekretarz PUM w Belgii. W tym dniu Sympozjum alumnów zostało połączone ze Zjazdem misyjnym kapłanów, sióstr i braci zakonnych i osób świeckich. Wykład dla wszystkich zebranych „Misyjne zadania osób konsekrowanych według *Vita consecrata*”, wygłosiła s. A. Hagas ze zgromadzenia Sióstr Boro-meuszek. W południe wszyscy zebrani uczestniczyli we Mszy św. koncelebrowanej pod przewodnictwem ks. bp. Stefana Regmunta (diecezja legnicka). Uroczystym dziękczynieniem Bogu za łaski związane z misyjnym Sympozjum kleryków były Nieszpory, odśpiewane w Bazylice pod przewodnictwem ks. prałata A. Kmiecika³⁸.

³⁷ A. Sańko, *Sympozjum Kleryckich Kół Misyjnych*, Światło Narodów 96(1995)28; por. *Informacje misyjne z kraju*, *Papieskie Intencje Misyjne* 5(1995)20.

³⁸ R. Bednarz, *Sympozjum Kleryckich Kół Misyjnych* (Jasna Góra 5-7 XII 1996 r.), Światło Narodów 104(1997)4-6.

Trzydzieste pierwsze Sympozjum odbyło się ponownie w Częstochowie w dniach 5-7 XII 1997 r. Dwa główne wykłady wygłosił ks. prof. Adam Wolanin SJ, dziekan Wydziału Misjologii Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie. Dotyczyły one form działalności misyjnej Kościoła, dialogu i inkulturacji (ze szczególnym uwzględnieniem Azji) oraz roli Ducha Świętego jako głównego Sprawcy ewangelizacyjnej misji Kościoła. Uroczystej Mszy św. w Bazylice przewodniczył ks. bp Gerard Kusz, biskup pomocniczy diecezji gliwickiej. Kolejnym punktem programu były spotkania w grupach (kapłani i klerycy). W grupie kleryków ks. J. Bajowski wygłosił prelekcję na temat: „Ewangelizacja na kontynencie południowoamerykańskim w XVI w.” Uczestnicy Sympozjum zostali także zaproszeni na występy zespołu folklorystycznego³⁹.

W dniach 5-6 XII 1998 r. Sympozjum odbyło się po raz ostatni w ramach czuwania kleryckiego na Jasnej Górze. Zorganizował je nowy sekretarz krajowy PUM - ks. dr Dariusz Kisiel. Gośćmi Sympozjum byli: bp Roman Marcinkowski, biskup pomocniczy z płocka, oraz ks. A. Kmiecik. Referat poświęcony genezie i historii PUM oraz jej współczesnym przeobrażeniom wygłosił ks. Kisiel. Konferencje na temat różańca misyjnego wygłosił ks. dr A. Andrzejak. Świadectwo pracy misyjnej dali: ks. St. Święch, wieloletni misjonarz z Zairu i świecka misjonarka Anna Krogulska, pracująca wśród Pigmejów⁴⁰.

W dniach 28-29 VI 1999 r., Sympozjum odbyło się w CFM w Warszawie. Gościem honorowym tego Sympozjum był o. Patryk Byrne, sekretarz generalny PDMD z Rzymu⁴¹, a wykłady wygłosili m.in. ks. A. Kmiecik, ks. R. Dziura i ks. D. Kisiel.

Trzydzieste czwarte Sympozjum, przypadające w Roku Wielkiego Jubileuszu, odbyło się w Gietrzwałdzie w dniach 2-4 VII 2000 r. Honorowym gościem był bp Władysław Blin z Witebska (Białoruś). Wśród prelegentów obecni byli m.in. ks. Dariusz Kisiel, który przedstawił posługę PUM w Polsce oraz ks. A. Kmiecik, który poruszył takie zagadnienia, jak: nowa ewangelizacja, problemy powołań, kondycja Kościoła na progu nowego tysiąclecia. Swoimi doświadczeniami z pracy misyjnej podzielił się o. Manolo Torres ze zgromadzenia Misjonarzy Kombonianów, a z pracy animacyjnej wśród dzieci katechetka p. Eliza Łaniewska. Misyjną gawędę przy ognisku poprowadził ks. Tomasz Szablewski, misjonarz, który wiele lat pracował na Wybrzeżu Kości

³⁹ Misyjne Sympozjum Alumnów i czuwanie PUM, Światło Narodów 109(1998)65-68.

⁴⁰ Modlitewno-formacyjne spotkanie PUM na Jasnej Górze, Światło Narodów 113(1999)68-71.

⁴¹ D. Kisiel, Sprawozdanie pastoralne z działalności PUM w 1999 r., Sprawozdanie z działalności PDM w 1999 r., Warszawa 200, 15-16; por. Kronika, Informacje Misyjne 107(1999)69.

Słoniowej. Pozostałą część Sympozjum wypełniła modlitwa, oglądanie filmów oraz rozmowy prywatne⁴².

Pierwsze w nowym stuleciu i tysiącleciu Sympozjum odbyło się w Gnieźnie w dniach 25-28 VI 2001 r., u grobu św. Wojciecha – żarliwego misjonarza. Program Sympozjum obejmował: liturgię Mszy świętej i misyjny różaniec, referaty i dyskusje, spotkania z misjonarzami i filmy misyjne oraz pielgrzymowanie Szlakiem Piastowskim⁴³. Referaty wygłosili: ks. prof. Henryk Seweryniak „Deklaracja *Dominus Jesus* w perspektywie misyjnej”; ks. dr Jan Piotrowski „Katecheza misyjna w Liście Apostolskim *Novo millennio ineunte*”; ks. dr Andrzej Bakalarz „Świadomość misyjna integralnym elementem duchowości kapłańskiej”; ks. dr Dariusz Kisiel „Papieska Unia Misyjna wczoraj i dziś”; ks. dr Franciszek Jabłoński „Odpowiedzialność kleryków za misyjne dzieło Kościoła”. W drugim dniu Sympozjum odbyła się uroczysta Msza św. w gnieźnieńskiej Katedrze, której przewodniczył ks. Jabłoński. Przed jej rozpoczęciem odczytano telegram ks. bp. Bogdana Wojtusia. Oto jego fragmenty: „Z radością oczekiwałem na Wasze przybycie, aby wspólnie z Wami modlić się u grobu św. Wojciecha - żarliwego misjonarza - o błogosławieństwo dla Waszej pracy animacyjnej i całego Sympozjum. Choroba nie pozwala mi na sprawowanie Mszy św. w Katedrze, ale duchowo jestem z Wami i modlę się w Waszych intencjach. Serdecznie witam i pozdrawiam Was w Gnieźnie, które - jak powiedział Ojciec Święty jeszcze jako Kardynał z Krakowa - *jest gniazdem, z którego wyrasta Państwo, Kościół i my wszyscy*. Do tego gniazda ponad 1000 lat temu przybyli misjonarze głosząc Dobrą Nowinę o Chrystusie, a wśród nich tak bardzo nam bliski św. Wojciech - biskup, który ewangelizując poniósł męczeńską śmierć na terenach Prus. Wszyscy doskonale wiemy, że aby nie zatracić misyjnej natury Kościoła potrzeba nieustannej pracy u podstaw; ciągłego szukania odpowiedzi na pytania o to, co dzisiaj trzeba robić, aby budzić powołania misyjne, jak je wspierać, jak uczyć wzajemnej odpowiedzialności za Kościół, który jest misyjny ze swej natury (por. DM2). Tym bardziej więc raduję się, że to właśnie Wy - młodzi - pragniecie znaleźć odpowiedź na te pytania w czasie trwającego Sympozjum”.

Klerycy zapoznali się także z dziedzictwem kultury chrześcijańskiej w Wielkopolsce. Odwiedzili Muzeum Archidiecezjalne w Gnieźnie, Ostrów Lednicki, Wielkopolski Park Etnograficzny, na Polach Lednickich przeszli przez Bramę Trzeciego Tysiąclecia oraz zwiedzili Poznań.

⁴² Wakacyjne Sympozjum Misyjne Kleryków, Światło Narodów 119(2000)78-81.

⁴³ A. Andrzejak, XXXV Ogólnopolskie Sympozjum Misyjne Kleryków. Dzielić się wiarą, Przewodnik Katolicki 33(2001)38-39.

Sympozja, których idea zrodziła się z potrzeby chwili, były jedyną z możliwych wówczas form realizacji w Polsce dekretu misyjnego w stosunku do kleryków. Ich historia i rozwój pozwalają sądzić, że zyskały aprobatę i spełniały swoje zadanie nie tylko w tamtych warunkach. Pozostały instytucją trwałą. Spośród uczestników Sympozjów wielu podjęło później pracę na misjach. Stanowi to dowód, że osiągają one również swój zasadniczy cel i dobrze służą sprawie budzenia i pogłębiania świadomości misyjnej wśród duchowieństwa katolickiego w Polsce⁴⁴. Stałymi gośćmi Sympozjów byli polscy misjonarze i misjonarki. Spotkania z nimi były pełne rodzinnego ciepła i misyjnej gorliwości, co, zwłaszcza na pierwszych Sympozjach, tworzyło szczególną atmosferę.

Liczba uczestników Sympozjów w porównaniu do lat ubiegłych (1970, 1980), gdzie np. w roku 1977 uczestniczyły w Sympozjum rekordowy liczba - 143 osoby, znacznie zmalała. W ostatnich latach średnio uczestniczy w nich ok. 40. kleryków.

Oceniając wszystkie 35 zorganizowane dotąd Sympozja Misyjne należy stwierdzić, że ich przygotowanie było zawsze w zasadzie bardzo dobre. Świadczy o tym podejmowana tematyka, rozważana w wielu referatach i wystąpieniach. Część kleryków po powrocie do swych wspólnot seminaryjnych stawiała się animatorami misyjnymi w seminarium, a potem w kapłaństwie wyjeżdżała na misje lub animowała w parafii. Nie brakło jednak młodzieńczych misyjnych zapałów, które bardzo szybko zostały przygaszone przez seminaryjne struktury.

⁴⁴ A. Koszorz, art. cyt., 24.

Wykaz Ogólnopolskich Kleryckich Sympozjów Misyjnych (1966-2001)

Lp.	Data	Miejscowość	Temat	diecezjalnych	Liczba uczestników zakonnych	łącznie
1	16-22 VIII 1966 r.	Pieniężno	Pogłębianie świadomości misyjnej	80	-	80
2	22-26 VIII 1967 r.	Niepokalanów	Dzieło misyjne w soborowej refleksji	55	-	55
3	19-24 VIII 1968 r.	Pieniężno	Aktualności powołania misyjnego	85	19	104
4	19-23 VIII 1969 r.	Pieniężno	Teologia powołania misyjnego a Trzeci Świat	57	10	67
5	18-22 VIII 1970 r.	Pieniężno	Chrystus, a wielkie religie świata	69	29	108+18 święckich = 116
6	18-21 VIII 1971 r.	Pieniężno	Bądźcie moimi świadkami (...) aż po krańce ziemi	69	26	95
7	22-26 VIII 1972 r.	Pieniężno	Nowa rzeczywistość Kościoła i nowe wymagania w odniesieniu do jego działalności misyjnej	62	27	89
8	21-25 VIII 1973 r.	Pieniężno	Misje w służbie ludzkiego braterstwa	59	39	98
9	19-23 VIII 1974 r.	Pieniężno	W jedności z Kościołem Powszechnym	57	30	87
10	22-25 VIII 1975 r.	Oltarzew	Polska w dziele misyjnym Kościoła	75	28	103
11	23-27 VIII 1976 r.	Oltarzew	Afryka, dziś i jutro	-	-	93
12	28-31 VIII 1977 r.	Niepokalanów	Nowe statuty PDM	80	63	143
13	20-24 VIII 1978 r.	Kraków	Odpowiedzialność za Kościół Powszechny	75	44	119
14	19-23 VIII 1979 r.	Gostyni Wlkp.	Rodzina na tle współczesnego świata	53	41	94
15	24-28 VIII 1980 r.	Pieniężno	Duchowość misjonarza katolickiego	-	-	110
16	23-27 VIII 1981 r.	Pieniężno	Pielgrzymka apostoła Jana Pawła II do kraju	72	25	97
17	15-19 VIII 1982 r.	Pieniężno	25. rocznica wydania Encykliki Piusa XII <i>Fidei donum</i>	-	-	86
18	21-25 VIII 1983 r.	Pieniężno	Troska o formację misyjną alumnów	-	-	109
19	19-23 VIII 1984 r.	Pieniężno	Pismo Św. w Pastoralnej działalności PDM	50	51	110

**BIULETYN MISYJNY
ARCHIDIECEZJI GNEŹNIEŃSKIEJ**

MISYJNE MATERIAŁY FORMACYJNE

**ROK VII NR 2 (16) – 2002 R.
REFERAT MISYJNY KURII METROPOLITALNEJ
GNEZNO**